

Bildande av naturreservatet Stor-Klockarträsk i Piteå kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 1, ska utgöra naturreservatet Stor-Klockarträsk.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 5).

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och urskogsartade karaktär, samt dess biologiska mångfald. Skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Områdets skogliga värdekärnor lämnas för fri utveckling. Det kan dock bli aktuellt att genomföra naturvårdsbränning i vissa värdekärnor, se Bilaga 3.
- Utvecklingsmarker återställs till naturskog.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder eller återställa vattendrag efter flottledsrensning.

- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort om möjligt.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Fällning av träd med diameter större än 10 cm undviks vid alla typer av åtgärder, förutom vid avveckling av främmande trädslag.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.

Uppgifter om naturreservatet

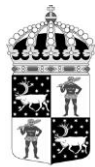
Naturreservatets namn:	Stor-Klockarträsk
Kommun:	Piteå
Lägesbeskrivning:	35 km NV om Piteå
Area:	121 ha
Fastigheter och ägare:	Åträsk 1:17 (del av), privat markägare, Kaptensviken 1:3 (del av), privat markägare Kaptensviken 1:11 (del av), privata markägare Åträsk 8:18, staten genom Naturvårdsverket
Samfälligheter:	Storklockarträsket (samfällt vattenområde)
Samebyar:	Semisjaur-Njarg, Östra Kikkejaure
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk.
2. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller tillvarata vindfällan.
3. På annat sätt än vad som anges under punkt 1 och 2 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t.ex. genom att borra, anordna upplag, gräva, schakta eller dumpa.
4. Uppföra byggnad eller annan fast anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk. Se dock punkt A 13 angående uppförande av älgtoorn.
5. Anlägga väg eller led.
6. Anlägga ledning i luft, mark eller vatten.

7. Bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring eller avledande av vatten.
8. Plantera in växt-, svamp- eller djurart.
9. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk eller växtnäringssämnen på land eller i vatten.
10. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg. Vägens sträckning framgår av Bilaga 1.
11. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

12. Utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning.
13. Uppföra älg torn.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut.
2. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga byggnader, vägar eller andra anläggningar. Inför större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen. Exempel på sådana åtgärder är byte av vägtrummor och rensning av vägdiken.
3. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.
4. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjuling, användas. Vid körning ska i första hand befintliga leder användas och särskild försiktighet ska iaktas för att undvika skador på mark och vegetation.
5. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga leder användas särskild försiktighet ska iaktas för att undvika skador på mark och vegetation.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning och underhåll av informationsskylt vid vägen som korsar reservatet i sydväst.
3. Naturvårdsbränning, se Bilaga 3.
4. Utförande av återställningsåtgärder i skogsmark, exempelvis stängsling av ungskog eller avveckling av främmande trädslag.

5. Genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.
6. Tillgängliggörande av reservatet för besökare, t ex genom anläggande och underhåll av stigar, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar.
3. Fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Insamla ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
4. Samla in ryggradslösa djur.
5. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.
6. Skräpa ner.
7. Anlägga en eldstad i form av en stenring. Det är inte heller tillåtet att göra upp en eld som är större än ca 0,5 meter i diameter. Vid eldning får endast löst liggande kvistar och grenar eller egen medhavd ved användas.
8. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg. Vägens sträckning framgår av Bilaga 1.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

1. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
2. I reservatet är det utan hinder av föreskriften C3 tillåtet att jaga och fiska i enlighet med gällande lagstiftning.
3. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

Redogörelse för ärendet

De höga naturvärdena i området uppmärksammades först i samband med omfattande naturvärdesinventeringar som Piteå Kommuns Miljökontor genomförde under åren 1995-1998. Stor-Klockarträsk var ett av de mest värdefulla skogsområden som identifierades under dessa inventeringar. När sedan länsstyrelsen under 2002 genomförde en naturvärdesinventering i området kunde myndigheten konstatera att Stor-Klockarträsk hyser mycket höga naturvärden och att naturreservatsbildning var motiverat. Efter godkännande från Naturvårdsverket 2003 togs de första kontakterna med den största markägaren i området, Svenska Cellulosa Aktiebolag (SCA). Förhandlingarna med bolaget drog sedan ut på tiden, främst på grund av att SCA under några år införde ett försäljningsstopp för planerade naturreservat. Anledningen till detta

var att skogsbolagen under denna tid drev frågan om rätt till ersättningsmark från staten vid reservatsbildning.

I propositionen Förändrat uppdrag för Sveaskog AB (2009/10:169) beslutade regeringen att 100 000 ha produktiv skogsmark skulle avstyckas från Sveaskogs markinnehav för att användas som ersättningsmark vid naturreservatsbildning. Under 2011 fördes markerna över till det nybildade bolaget Ersättningsmarker i Sverige AB (ESAB), som ägs av Naturvårdsverket. År 2014 skrevs avtal om markbyte mellan ESAB och SCA. Stor-Klockarträsk ingick bland de planerade naturreservat som genom detta avtal övergick i Naturvårdsverkets ägo.

Utöver SCA berör naturreservatet även flera privata fastigheter. Förhandlingar med ägarna till dessa inleddes 2012, och under 2014 löstes ersättningsfrågan med de två större fastigheterna genom avtal om intrångsersättning. I reservatet ingår även en mindre del av fastigheten Åträsk 1:17, där det ännu inte varit möjligt att nå en överenskommelse. Berörd del utgörs i stort sett enbart av vatten och våtmark och länsstyrelsen bedömer inte att detta medför något hinder för att slutföra reservatsbildningen i området. Myndigheten konstaterar även att förhandlingar om ersättning kan fortsätta upp till ett år efter att reservatet vunnit laga kraft.

De privata markägare som är berörda samt Östra Kikkejaure respektive Semisjaur-Njarg samebyar har förelagts att yttra sig över reservatsförslaget. Inga synpunkter har inkommit från berörda privatpersoner eller samebyar.

Beslutsförslaget har samrått med Naturvårdsverket och myndighetens synpunkter har så långt som möjligt inarbetats i beslutet. Förslaget har även remitterats till Skogsstyrelsen, Försvarmakten, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Havs- och vattenmyndigheten (HaV). Skogsstyrelsen, Försvarmakten och SGU har samtliga meddelat att de inte har några synpunkter på reservatsförslaget. HaV har meddelat att myndigheten tillstyrker förslaget till bildande av naturreservatet Stor-Klockarträsk.

Samråd har skett med Piteå kommun om reservatsförslaget. Piteå kommun har meddelat att man avstyrker förslaget, och framhållit synpunkten att tillräckligt stora områden i länet är avsatta som naturreservat och att Norrbotten har tagit ett oproportionerligt stort ansvar vad avser naturreservat i Sverige. Länsstyrelsen tolkar kommunens yttrande som ett principiellt ställningstagande mot nya naturreservat i Norrbottens län, snarare än ett yttrande över reservatsförslaget Stor-Klockarträsk. Länsstyrelsen konstaterar vidare att områdesskyddet är en prioriterad del av Regeringens miljöpolitik, och att detta arbete på nationell såväl som regional nivå följer fastställda riktlinjer och strategier. Länsstyrelsens uppdrag är att genomföra Regeringens politik i praktiken och myndigheten bedömer att bildande av nya naturreservat även fortsättningsvis kommer att vara en viktig del i detta arbete.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Områdets prioriterade bevarandevärden är den brandpräglade och till stora delar urskogsartade och högproduktiva naturskogen, samt dess rika mångfald av skogstyper och arter.

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

6 (9)

Datum
2016-10-21

Diarienummer
511-10343-2016

NVR ID
2045588

Stor-Klockarträsk hyser mycket höga bevarandevärden i form av lövrika, högproduktiva och brandpräglade barrblandskogar, som med undantag för ett virkesuttag som gjorts i slutet av 1800-talet tillåtits att utvecklas naturligt. Området uppvisar stor variation vad gäller topografi, markförhållanden och skogsstruktur. Skogarna bedöms till stor del vara urskogsartade, och uppfyller även kraven för högbonitetsskog enligt den nationella skogsstrategin. Stor-Klockarträsk bör därför skyddas som naturreservat. Tillsammans med de nyligen bildade naturreservaten Torrbergstjärn och Ludenhatten i Piteå kommun samt Vilhatten i Älvsbyns kommun, bildar Stor-Klockarträsk en grupp med för kustregionen förhållandevis stora reservat som alla innehåller högproduktiva, artrika och brandpräglade skogar. Ett sådant kluster med värdefulla naturtyper innebär förstärkta möjligheter för arter knutna till dessa miljöer att kunna finnas i livskraftiga bestånd i regionen.

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av flera miljökvalitetsmål, bland annat *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet Stor-Klockarträsk är förenligt med kommunens förslag på översiktsplan 2030 (utställningshandling 2016), där det aktuella området är utpekad som skyddad natur respektive utvecklingsområde natur. Länsstyrelsen bedömer även att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

I enlighet med 7 kap 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen. Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte.

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan beslut om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. De föreslagna ordningsföreskrifterna tydliggör allemansrätten men begränsar den inte. Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Konsekvenserna av föreskrifterna bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning enligt nämnd förordning inte behöver upprättas.

Beskrivning av området

Area:	121 ha
Naturtyper:	Skogsmark 86 ha, varav produktiv skog 84 ha Myr 14 ha Sjöar och vattendrag 21 ha

Reservatet Stor-Klockarträsk hyser ett mosaikartat skogsdominerat landskap med ett stort antal olika naturtyper, varierande från torr tallskog till löv- och gransumpskog och våtmarker. Den stora variationen beror av områdets varierade topografi och markförhållanden, med skogsklädda moränkullar, blockrika marker, branter och sluttningar med rörligt markvatten samt blöta sänkor med torvbildning. Berggrunden domineras av sura bergarter. Marken sluttar i stora drag ner mot Lillpiteälven och Stor-Klockarträsket, som omsluter området i norr och i öst och delvis ingår i reservatet. I reservatets sydöstra hörn ligger tjärnen Lillstrandtjärnen. En skogsbilväg korsar reservatet i dess sydvästra del.

Skogarna i Stor-Klockarträsk uppvisar en stor variation, ofta med tvära kast mellan högproduktiva örtrika barrblandskogar, torra tallbackar och blöta sumpskogsbestånd. Samtliga skogar uppvisar spår av den senaste branden som löpte genom området år 1855. Årtalet för den senaste branden har kunnat fastställas genom borrhning i flera levande eller döda trädstammar som bär spår av brand, så kallade brandljud. Överståndare, det vill säga äldre träd, av både gran, tall och vårtbjörk med enkla brandljud förekommer i varierande grad i hela reservatet. De flesta tallarna i det äldsta trädskiktet är mellan 200-250 år, men individer finns med en ålder av upp till ca 350 år.

Den dominerande skogstypen är högproduktiv, flerskiktad barrblandskog där gran dominerar, ofta med stort inslag av asp och vårtbjörk. I det småkuperade landskapet finns relativt branta åsar och mellanliggande dråg och sumpskogar. Ofta växer tallskog på åsarna medan gran och lövträd dominerar i de fuktigare partierna. Skogen har överlag en naturligt tät struktur och är oftast flerskiktad. Inslaget av död ved varierar stort inom området. I vissa delar förekommer endast sparsamt med lågor (liggande, döda trädstammar) medan andra delar hyser stora mängder död ved. Skogarna är artrika och hyser ovanliga arter knutna till både barr- respektive lövträd. På asp förekommer stiftgelélav och liten aspgelélav spritt i hela området och på sälgar finner man bland annat lunglav och den väldoftande dofttickan. På gamla granar växer gammelgransskål och violettgrå tagellav, medan nordlig nållav och brunpudrad nållav kan ses på gamla stubbar. På granlågor i området förekommer ullticka och rosenticka och på lågor av lövträd finner man bland annat koralltaggsvamp och rävticka.

Äldre huggningar med yxa har skett i skogarna i Stor-Klockarträsk, troligtvis skedde de senaste uttagen i slutet av 1800-talet eller början av 1900-talet. Då avverkades sannolikt gamla, brandskadade tallar och torrfuror i första hand, vilket medfört att det endast finns få riktigt gamla tallöverståndare med flera brandljud. Detta uttag utgör tillsammans med variationer i den senaste brandens intensitet en förklaring till att även förekomsten av överståndare varierar inom objektet. Efter uttaget i början av förra seklet har skogen fått stå orörd, och spår av modernt skogsbruk saknas i princip helt. Stora delar av området bedöms därför idag vara urskogsartad skog.

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

8 (9)

Datum
2016-10-21

Diarienummer
511-10343-2016

NVR ID
2045588

Markvegetationen i reservatet domineras av frisk ristyp, ofta med inslag av lågört. I anslutning till dråg och i sluttande områden är produktiviteten högre, och vegetationen övergår här ofta i lågörttyp med inslag av högört. I området finns många källor och små bäckar som i blockiga partier blir delvis underjordiska och sprider ut sig över större områden. I dessa delar är produktiviteten mycket hög och inslaget av högrter stort, här växer arter som ormbär, tola, skogsnäva, harsyra, majbräken, hässlebrodd, nordbräken samt rikligt med kransmossa. Förutsättningarna för mer krävande arter som till exempel norna och skogsfru bedöms som goda i området.

Längs med Lillpiteälven förekommer smala, delvis blockiga, örtrika strandängar. Här växer på flera håll en rik flora med arter som tibast, harsyra, strätta och majbräken. Vid älven finns även svämskog som översvämmas vid högvattenperioder samt stränder som bär tydliga spår av ishyvling. Lillpiteälven är påverkad av äldre flottledsrensningar, men under år 2007 har den aktuella älvsträckan restaurerats. Lillpiteälven bedöms generellt ha mycket goda förutsättningar för till exempel havsöring, men ett par mindre kraftverk nära utloppet i Svensbyfjärden utgör idag hinder för havsöring och lax att vandra vidare upp i vattendraget. I älven förekommer stammar av stationär öring och harr. I reservatet finns gott om bäver, och även utter brukar uppehålla sig längst den aktuella älvsträckan. Några kilometer uppströms i älvsystemet finns mycket rika lokaler med flodpärlmussla. Det är inte känt om flodpärlmussla även förekommer inom reservatet.

I området finns strandnära våtmarker. Mindre partier med våtmark finns även insprängda i skogsmark samt i anslutning till Lillstrandtjärnen i sydost. Våtmarkerna varierar från mera näringsrika, öppna, strandnära kärr till fattiga tallkärr. Inga dikesingrepp noterades vid fältinventeringen, och våtmarkerna uppvisar generellt en låg påverkansgrad.

Reservatet Stor-Klockarträsk är ett naturskönt område och hyser en viss potential för rekreation och friluftsliv exempelvis i form av vandring, och den aktuella delen av Lill-Piteälven samt Stor-Klockarträsket erbjuder fina miljöer för kanot- eller kajakpaddling.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och energidepartementet) enligt Bilaga 4.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

9 (9)

Datum
2016-10-21

Diarienummer
511-10343-2016

NVR ID
2045588

De som deltagit i länsstyrelsens beslut

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Sven-Erik Österberg efter föredragning av naturskyddshandläggare Frida Snell. I den slutliga handläggningen deltog även chefen för naturskyddsensheten Per-Anders Jonsson samt jurist Simon Bergdahl.

Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Karta med område som kan bli aktuellt för naturvårdsbränning
4. Hur man överklagar
5. Skötselplan

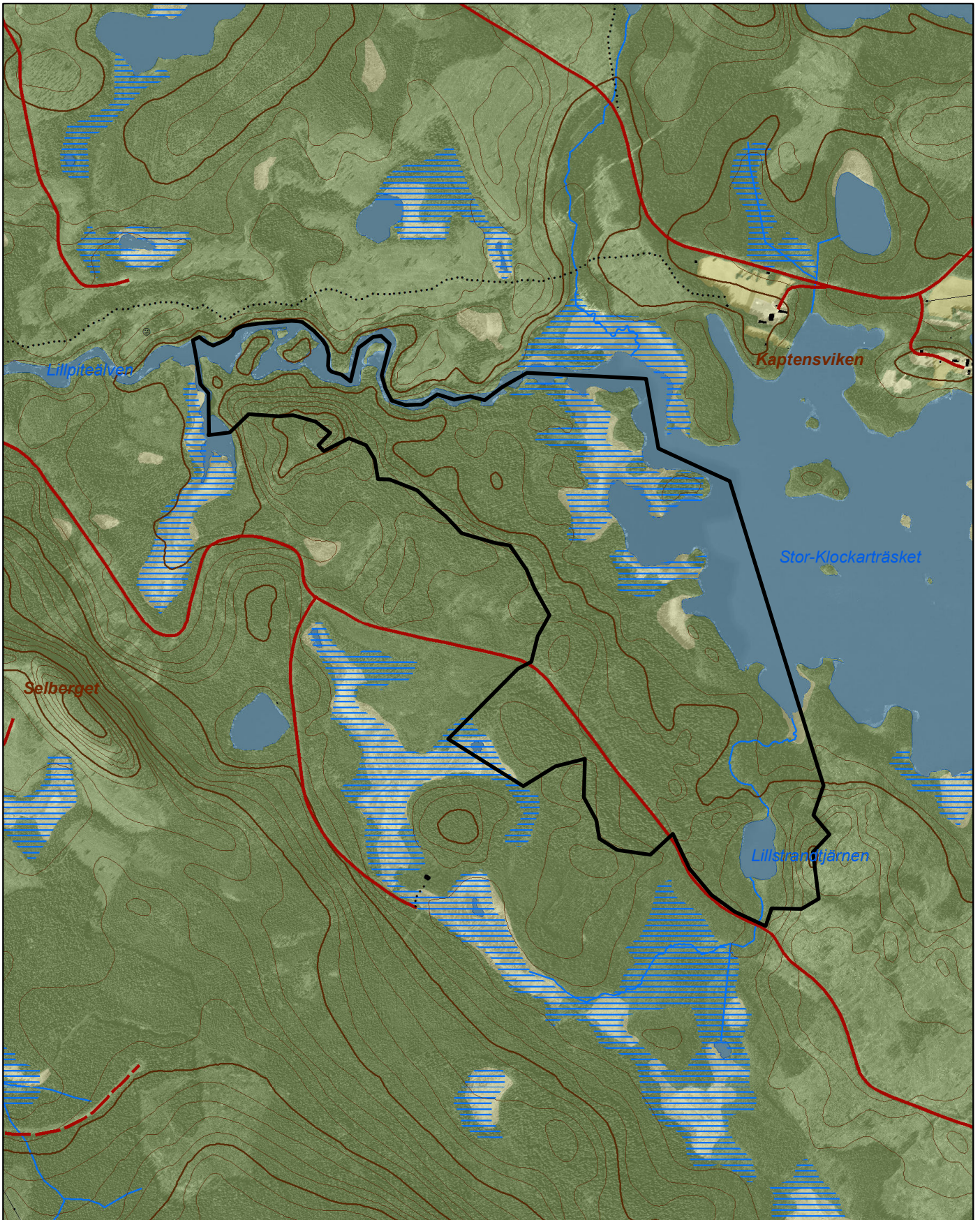

Naturresevatet Stor-Klockarträsk

Area 121 ha

Skala 1:15 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

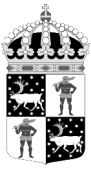

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

 Gräns för naturresevatet

0 500 1 000 Meter

Naturreseptatet Stor-Klockarträsk

Piteå kommun

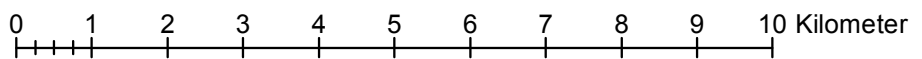
Skala 1:100 000

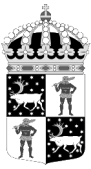
Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Gräns för naturreseptatet
- Övriga naturreseptat

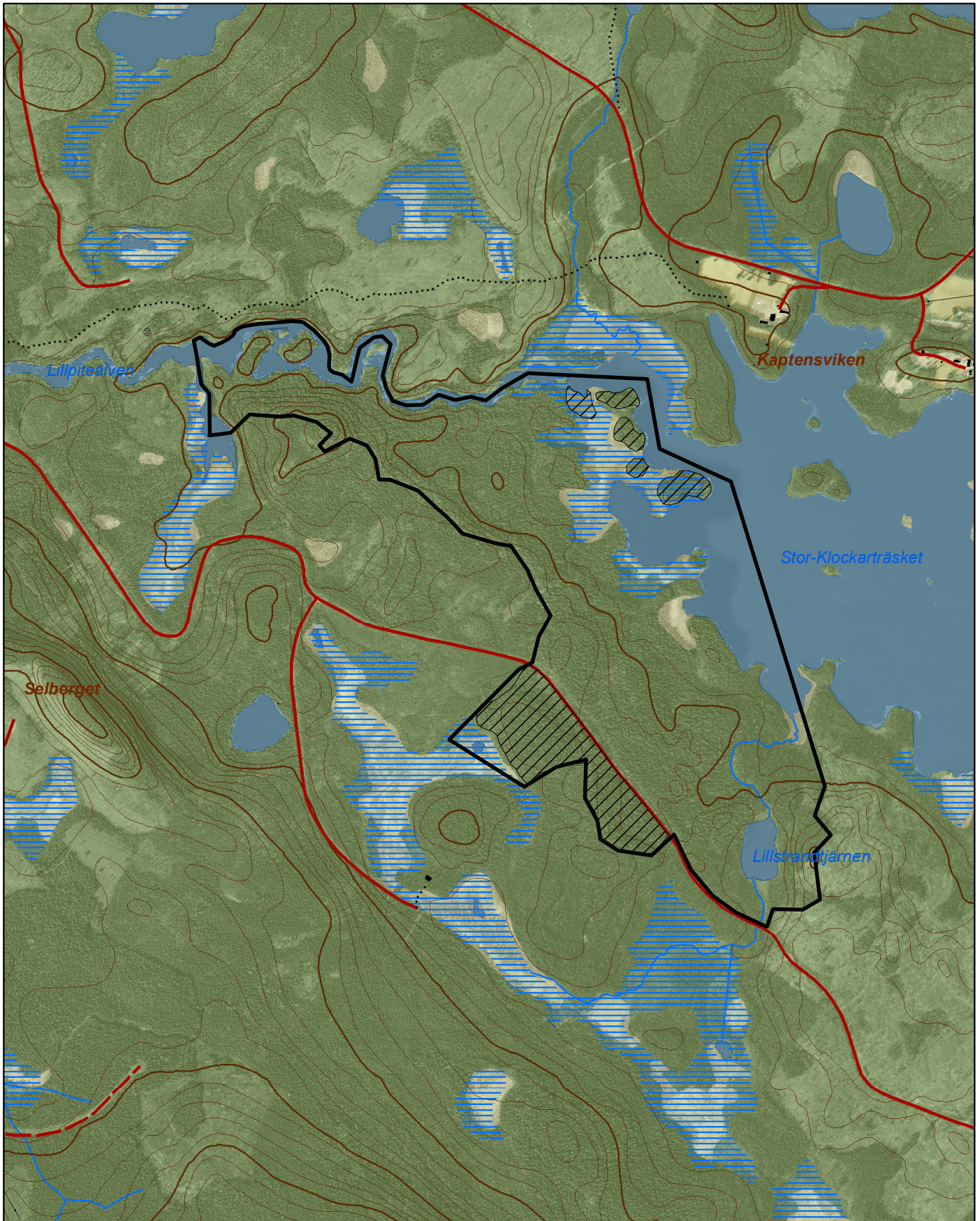

Område som kan bli aktuellt för naturvårdsbränning

Area 121 ha

Skala 1:15 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

 Gräns för naturreservatet Område som kan bli aktuellt för naturvårdsbränning

0 500 1 000 Meter

Länsstyrelsen
Norrbotten

Bilaga 4

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till

Regeringen, Miljö- och energidepartementet. Ni ska skicka eller lämna in Ert överklagande till

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 LULEÅ

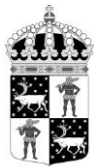
För att Ert överklagande ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet till Regeringen, Miljö- och energidepartementet.

Ni ska i Ert överklagande ange

- * vilket beslut Ni överklagar (ärendets diarienummer och beslutsdag),
- * hur Ni vill att beslutet ska ändras och varför,
- * Ert namn, postadress och telefonnummer.

Ni ska underteckna Ert överklagande. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt bifogas.

Om Ni behöver ytterligare upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefon 010-225 50 00.

Skötselplan för naturreservatet Stor-Klockarträsk

Denna skötselplan är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2016-10-21 om bildande av naturreservatet Stor-Klockarträsk.

Innehållsförteckning

1. Allmänt	1
2. Reservatets syfte	2
3. Skälen för länsstyrelsens beslut	2
4. Administrativa uppgifter	3
5. Mål och åtgärder	3
5.1 Skog	3
5.1.1 Skogliga värdekärnor	3
5.1.2 Skogliga utvecklingsmarker	5
5.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag	6
5.3 Information och anläggningar	7
5.3.1 Information	8
5.3.2 Anläggningar	8
5.4 Gränser	9
5.5 Tillfartsvägar	9
6. Sammanfattning av skötselåtgärder	10
7. Källhänvisning	10

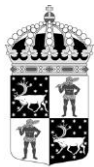
Bilagor

- A. Översiktskarta
- B. Skötselområden, skoglig naturvärdesklassning samt information
- C. Fastigheter

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **naturreservatet Stor-Klockarträsk**. Vid planering och utförande av skötselåtgärder ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också beaktas. I Bilaga B visas reservatets olika skötselområden.

Större delen av naturreservatet ägs av Naturvårdsverket. Delar av tre privata fastigheter ingår också; i nordvästra änden av reservatet (Åträsk 1:17), i centrala delen intill Stor-Klockarträsket (Kaptensviken 1:3) respektive i reservatets sydöstra del (Kaptensviken 1:11). I reservatet ingår även en del av det samfälliga vattenområdet Storklockarträsket.

Större skötselåtgärder som berör annan markägare än Naturvårdsverket bör alltid föregås av samråd med berörd markägare.

2. Reservatets syfte

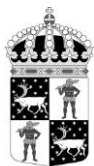
Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och urskogsartade karaktär, samt dess biologiska mångfald. Skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Områdets skogliga värdekärnor lämnas för fri utveckling. Det kan dock bli aktuellt att genomföra naturvårdsbränning i vissa värdekärnor.
- Utvecklingsmarker återställs till naturskog.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder eller återställa vattendrag efter flottledsrensning.
- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort om möjligt.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Fällning av träd med diameter större än 10 cm undviks vid alla typer av åtgärder, förutom vid avveckling av främmande trädslag.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.

3. Skälen för länsstyrelsens beslut

Områdets prioriterade bevarandevärden är den brandpräglade och till stora delar urskogsartade och högproduktiva naturskogen, samt dess rika mångfald av skogstyper och arter.

4. Administrativa uppgifter

Naturresevatets namn:	Stor-Klockarträsk
Kommun:	Piteå
Lägesbeskrivning:	35 km NV om Piteå
Area:	121 ha
Fastigheter och ägare:	Privata fastigheter: Åträsk 1:17 (del av), Kaptensviken 1:3 (del av), Kaptensviken 1:11 (del av) Staten genom Naturvårdsverket: Åträsk 8:18
Samfälligheter:	Storklockarträsket (samfällt vattenområde)
Sameby:	Semisjaur-Njarg, Östra Kikkejaure
Förvaltare:	Länsstyrelsen

5. Mål och åtgärder

5.1 Skog

Skogarna i reservatet utgörs till övervägande del av tydligt brandpåverkade naturskogsmiljöer. I reservatet ingår även två små områden som är påverkade av modernt skogsbruk, och det är i första hand i dessa bestånd som aktiv naturvårdsskötsel kan komma att bli aktuellt.

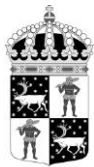
Länsstyrelsens inställning är att naturvårdsbränning, liksom spontant uppkomna bränder i skogsmark, generellt sett är mycket värdefullt ur naturvårdssynpunkt. Med anledning av de höga naturvärdena i Stor-Klockarträsk, till stor del knutna till gran- respektive blandbarrskog, planeras dock ingen naturvårdsbränning i området i nuläget. De befintliga, höga naturvärdena i området innebär också att spontant uppkomna bränder i reservatet bör släckas. Möjligen kan naturvårdsbränning komma att bli aktuellt i vissa talldominerade delar värdekärnan, och detta bör utredas. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator ska undvikas.

Målsättningen inom alla skyddade områden är att främmande trädslag (t ex contortatall, *Pinus contorta*) inte ska finnas. Idag finns inga uppgifter om att contortatall skulle ha etablerats inom reservatet. Om contortatall eller andra främmande trädslag upptäcks inom reservatet ska detta rapporteras och åtgärdas.

5.1.1 Skogliga värdekärnor

Den skogliga värdekärnan (skötselområde A och B, Bilaga B) har i stort sett fått utvecklas fritt sedan avverkningen som ägde rum någon gång i början av förra seklet. Skogen hyser en stor variation med torra tallbackar, högproduktiva örtrika

barrblandskogar och blöta sumpskogsbestånd. Den vanligaste skogstypen är högproduktiv, flerskiktad grandominerad barrblandskog, ofta med stort inslag av asp och vårtbjörk (Figur 1). I delar av värdekärnan finns ett rikt inslag av död ved, både liggande och stående. Fortsatt fri utveckling med intern dynamik bedöms vara den bästa skötselåtgärden för att bevara naturvärdena i områdets värdekärna.

På holmarna i västra delen av Stor-Klockarträsket samt i området väster om skogsbilvägen växer talldominerad skog (skötselområde B, Bilaga B). Dessa delar av värdekärnan kan komma att bli aktuella för naturvårdsbränning i en framtid.

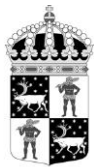
Figur 1. Högproduktiv, grandominerad barrblandskog med stort inslag av löv.

Bevarandemål

- Arealen värdekärna får inte minska; målet är att arealen värdekärna ska *öka* i takt med att utvecklingsmarker uppnår statusen värdekärna.
- Naturvärden ska bevaras och växt- och djurlivet ska tillåtas att utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.
- Främmande trädslag som t. ex *P. contorta* ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Utred om naturvårdsbränning är lämpligt på holmarna i västra Stor-Klockarträsket samt i området väster om skogsbilvägen (skötselområde B, Bilaga B).
- Avveckla främmande trädslag vid behov.

5.1.2 Skogliga utvecklingsmarker

I reservatets sydöstra del finns två mindre ytor med utvecklingsmark bestående av ungskog uppkommen efter skogsavverkning (skötselområde C, Bilaga B samt Figur 2). På ytorna finns ett visst inslag av överståndare, det vill säga gamla träd som lämnats vid avverkningen (Figur 3). Ytorna har hyggesbränts för ca 10 år sedan och marken är bördig. Barrplantor finns samt i vissa delar ett ganska gott uppslag av lövträd. För att gynna uppkomsten av lövrik blandskog kan stängsling av utvecklingsmarkerna vara en lämplig åtgärd, i syfte att hålla borta betande klövvilt. På grund av skogens låga ålder bedöms naturvårdsbränning inte som motiverat i närtid på ytorna med utvecklingsmark.

Bevarandemål

- Naturvärdena ska öka och ungskogen ska utvecklas i riktning mot flerskiktad naturskog.
- Där förutsättningar finns ska skogen ha en stor andel lövträd.
- Främmande trädslag som t. ex *P. contorta* ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

- Utred förutsättningarna att hägna hela eller delar av ytorna för att gynna uppkomsten av lövträd.
- Avveckla främmande trädslag vid behov.

Figur 2. Ungskog på mark som hyggesbränts för ca 10 år sedan. Fotot är taget år 2012, ca 5 år efter bränningen.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Datum
2016-10-21

Diarienummer
511-10343-2016

NVR ID
2045588

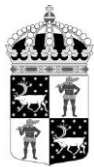
Figur 3. Överståndare med äldre brandljud som lämnats vid avverkning.

5.2 Våtmarker, sjöar och vattendrag

I reservatet Stor-Klockarträsk finns både strandnära våtmarker och mindre partier med våtmark insprängda i skogsmark. Våtmarkerna varierar från näringsrika, öppna kärr till fattiga tallkärr (Figur 4). Lillpiteälven ingår delvis i reservatet längs den aktuella sträckan, samt sydvästra delen av sjön Stor-Klockarträsket. Ett flertal mindre vattendrag korsar också skogsmark i området.

Den aktuella sträckan av Lillpiteälven restaurerades år 2007, då återställning av den fysiska miljön gjordes efter äldre flottledsrensningar. Älven bedöms generellt ha mycket goda förutsättningar för till exempel havsöring, men ett par mindre kraftverk belägna i närheten av Lillpiteälvens utflöde i Svensbyfjärden nedströms reservatet hindrar fiskvandring i älven från Bottenviken. En vattendom som utfärdats ålägger dock kraftverksägaren att genomföra åtgärder för att säkra fiskvandringen i älven.

Länsstyrelsen har inte genomfört någon riktad naturvärdesinventering av reservatets våtmarker, sjöar eller vattendrag. Utöver kraftverken i Lillpiteälven nedströms reservatet finns dock inga indikationer på att berörda våtmarker och vattendrag ska vara påverkade av markavvattning, dämning annat än naturlig dämning från exempelvis bäveraktivitet, eller annan yttre påverkan som kan ha en negativ effekt på naturvärdena.

Figur 4. Fattigt tallkärr insprängt i skogsmark.

Bevarandemål

- Naturlig hydrologi ska bevaras och växt- och djurlivet skall tillåtas att utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska i första hand ske genom naturlig succession och naturliga processer.

Skötselåtgärder

- Inga aktiva skötselåtgärder. Om ny kunskap visar att det finns behov kan igenläggning av diken eller andra åtgärder för att återställa naturlig hydrologi bli aktuella i framtiden.

5.3 Information och anläggningar

Stor-Klockarträsk är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt, utflykter och bärplockning. Reservatet bedöms dock ha viss utvecklingspotential som utflyktsmål för rörligt friluftsliv. Genom att området nu ges naturreservatsstatus kommer dess natur- och friluftslivsvärden att bli mer kända, vilket kan innebära ett förändrat besöksstryck.

I området saknas leder, eldstäder och andra iordningsställda anläggningar för rörligt friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att det inte heller är motiverat att anlägga sådana i dagsläget. Behovet av anläggningar och leder behöver dock kontinuerligt utvärderas. Utgångspunkten för detta är att reservatet ska nyttjas för rörligt friluftsliv utifrån sina naturgivna förutsättningar.

Om behov uppkommer och det bedöms vara förenligt med reservatets syften kan nya anläggningar för att kanalisera eller främja friluftslivet iordningsställas.

5.3.1 Information

Digital information om naturreservatet finns på länsstyrelsens hemsida. Den platsbundna informationen utgörs av en skylt med information om reservatet och vilka regler som gäller, samt eventuellt hänvisningsskyltar vid bilväg.

Skötsel mål

- Länsstyrelsens information på hemsidan ska underlätta för besökare att hitta till reservatet.
- Besökare ska göras medvetna om reservatets naturvärden och vad man bör tänka på vid besöket. Platsbunden information bör finnas på plats inom ett år från det att reservatsbeslutet vunnit laga kraft.
- Aktuell information om reservatet skall finnas på länsstyrelsens hemsida.
- Vid eventuella naturvårdande skötselåtgärder ska allmänheten på ett lättillgängligt sätt kunna få information om bakgrund, orsak och mål med åtgärden.

Skötselåtgärder

- En skylt med information om reservatet ska tas fram och monteras upp i anslutning till reservatet, förslagsvis vid den plats som anges i Bilaga B, snarast efter att beslutet vunnit laga kraft. Skylten ska utformas enligt gällande standard.
- Information om reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Vid naturvårdande skötselåtgärder sätts skyltar med information om åtgärden upp i anslutning till aktuellt skötselområde.
- Löpande kontroller av att skyltning inom och i anslutning till reservatet är aktuell och läsbar samt att skyltställen är i gott skick.
- Vid behov ska sly röjas bort runt informationsskylten.

5.3.2 Anläggningar

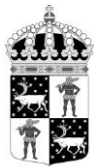
Inga iordningsställda parkeringsplatser för bilburna besökare finns i anslutning till reservatet, men det är möjligt att parkera i väggkanten i bredare partier längs den skogsbilväg som ansluter till och korsar reservatet. Inga vandringsleder eller iordningsställda eldplatser finns heller i området.

Skötsel mål

- Markslitage från besökare får inte bli så stort att det påverkar områdets natur- eller upplevelsevärden negativt.

Skötselåtgärder

- Anläggningsgraden ska med jämna mellanrum utvärderas och anpassas till de behov som finns.

5.4 Gränser

Naturreservatets gränser har markerats i september 2015 enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselmål

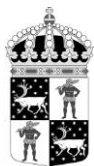
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Skötselåtgärder

- Kontroll av gränsmarkeringarna och rågångar ska göras löpande.
- Vid behov åtgärdas otydliga rågångar och markeringar.

5.5 Tillfartsvägar

Den enda befintliga tillfartsvägen till Stor-Klockarträsk når reservatet från sydost. Strax väster om Nedre Grundsäl tar man av norrut mot Klockarträsk, och efter ca 1 km längs den allmänna vägen tar man in på en skogsbilväg i västlig riktning (Bilaga A). Skogsbilvägen ägs av SCA, utom den del av vägen som korsar naturreservatet som ägs av Naturvårdsverket. Staten genom Naturvårdsverket har ett avtal med SCA, som är väghållare och ansvarar för vägens skötsel. Avtalet innebär att besökare till reservatet samt länsstyrelsens personal har rätt att nyttja vägen för rekreativ ändamål respektive skötsel av reservatet. SCA ansvarar för att vägen underhålls till den standard som är normalt förekommande för skogsbilvägar, och miniminivån är att vägarna ska vara framkomliga med personbil under barmarksperioden. Det kan inte garanteras att skogsbilvägen är tillgänglig vintertid eller under perioder med tjällossning.

6. Sammanfattning av skötselåtgärder

Avsnitt	Vad	När
	Översyn och eventuell revidering av skötselplan.	Senast 2026.
5.1	Skog	
	Utred om naturvårdsbränning är lämpligt i skötselområde B.	Snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
	Avveckla främmande trädslag.	Vid behov.
	Utred förutsättningar för att hägna utvecklingsmarkerna i syfte att gynna lövträd.	Snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
5.3	Information och anläggningar	
	En skylt med information om reservatet tas fram och monteras, förslagsvis vid den plats som anges i Bilaga B.	Snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
	Information om reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida.	Snarast efter att beslutet vunnit laga kraft.
	Uppsättning av skyltar med information om skötselåtgärden.	Vid utförande av naturvårdande skötselåtgärder.
	Kontroller av att skyltar inom och i anslutning till reservatet är aktuella, läsbara samt att skyltställen är i gott skick.	Löpande
	Röjning av sly runt skyltar.	Vid behov
	Anläggningsgraden utvärderas med jämna mellanrum och anpassas till de behov som finns.	Löpande
5.4	Gränser	
	Kontroll av gränsmarkeringar och rågångar.	Löpande

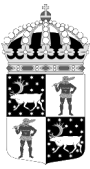
7. Källhänvisning

Karström 1997

Indikatorarter för identifiering av naturskogar i Norrbotten, NV:s rapport 4692.

Länsstyrelsen 2002, 2007 och 2012

Data från fältinventering

Naturreservatet Stor-Klockarträsk

Piteå kommun

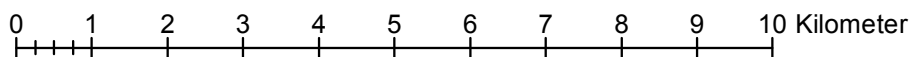
Skala 1:100 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Gräns för naturreservatet
- Övriga naturreservat

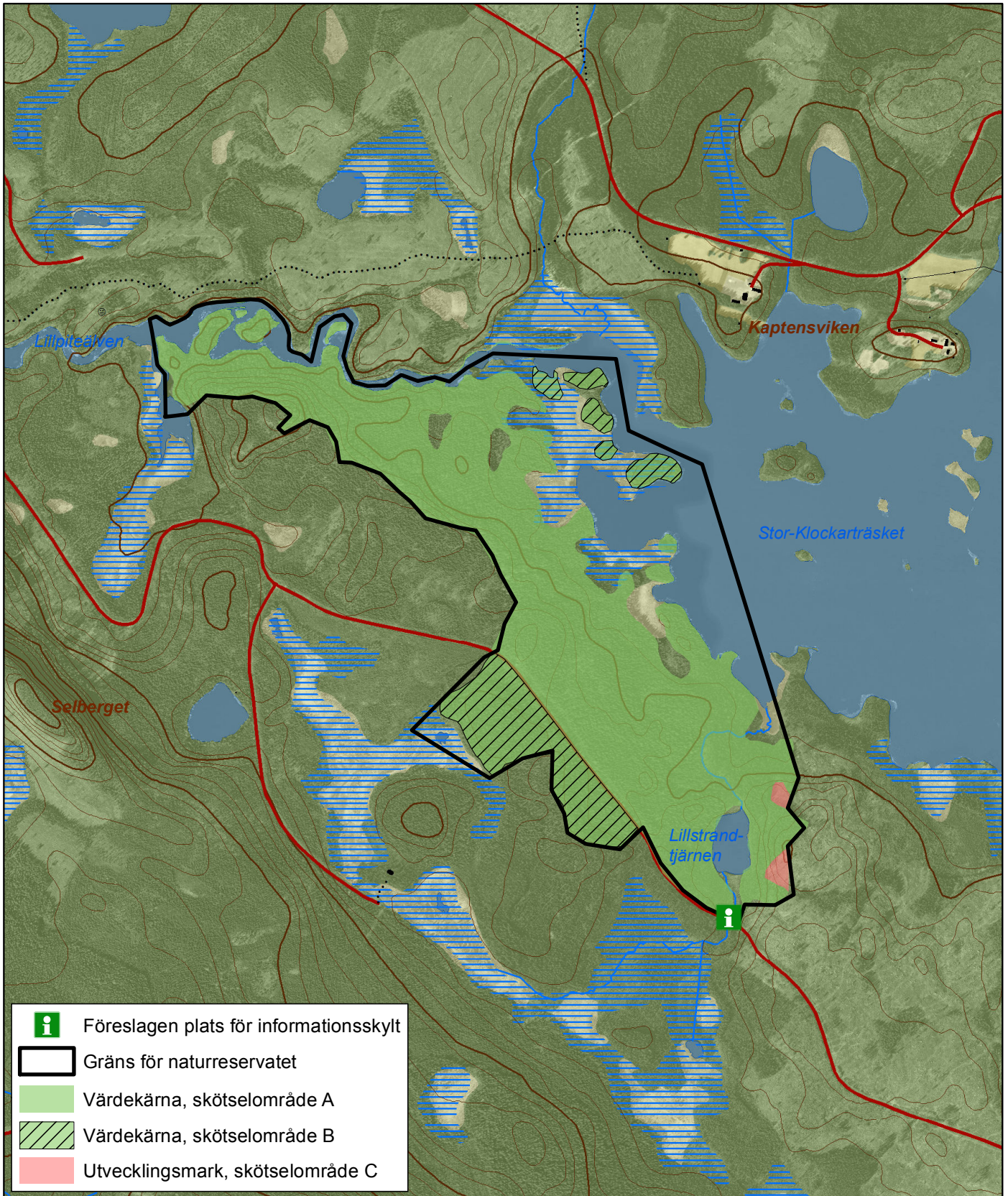

Naturreseptatet Stor-Klockarträsk

Skötselområden, skoglig naturvärdesklassning samt information

Länsstyrelsen
Norrbotten

Area 121 ha
Skala 1:15 000

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

0 0,5 1 Kilometer

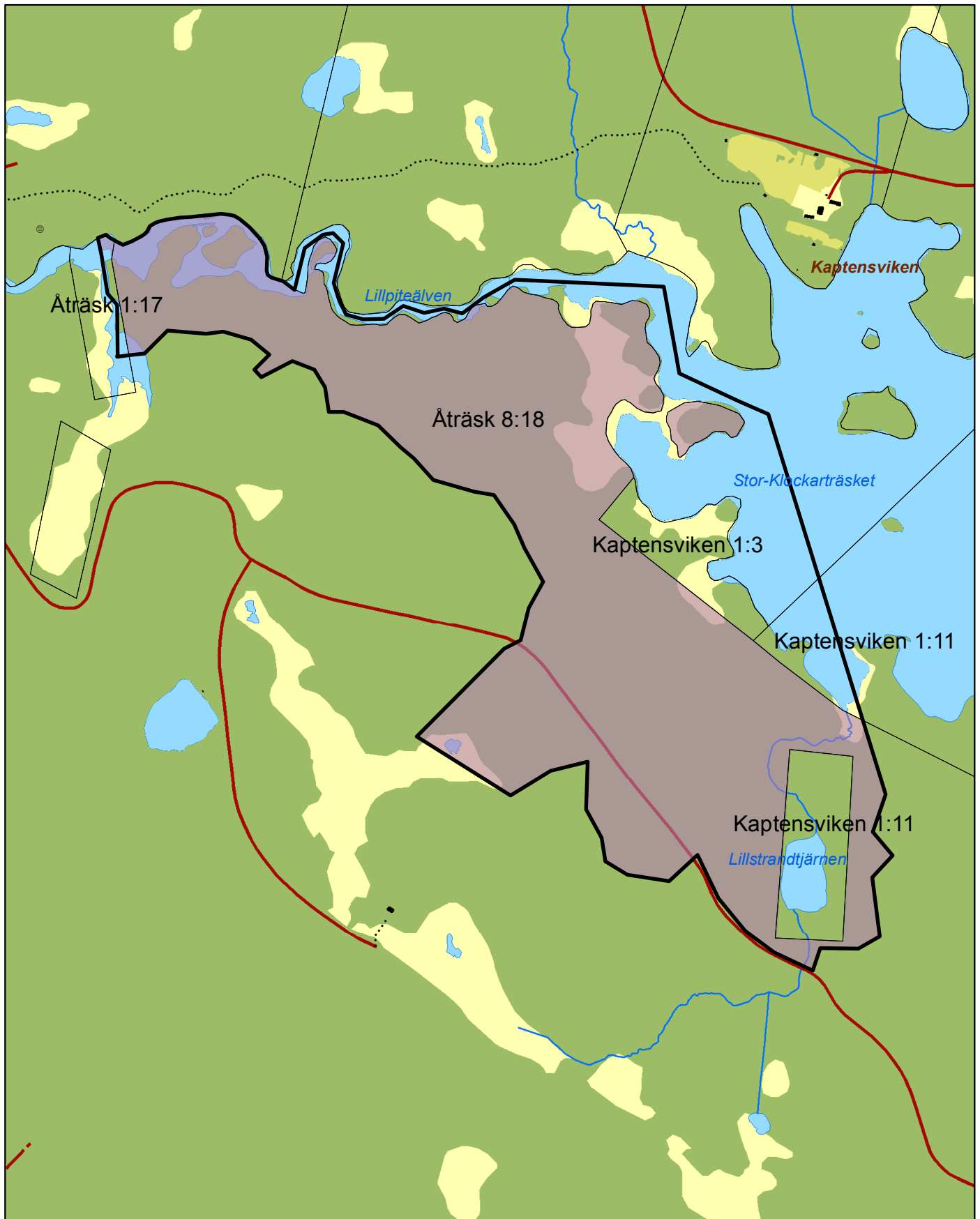

Naturreseptet Stor-Klockarträsk

Fastigheter

Skala 1:12 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Gräns för naturreseptet
- Ägs av Naturvårdsverket

0 0,5 1 Kilometer

